

NOTAT OM NYE REGLER FOR MODTAGELSESKLASSER OG "NYT SÆRLIGT TILBUD TIL UDENLANDSKE BØRN"

31. marts 2016

I forbindelse med den såkaldte to-partsaftale har regeringen og KL aftalt at ændre regelgrundlaget for undervisningen af flygtningebørn. Ændringerne er aftalt som led i forhandlingerne om kommunernes økonomiske kompensation for at løfte opgaven med de nye flygtninge.

Ændringerne betyder,

1. *at de eksisterende modtagelsesklasser forringes ved at klasseloftet hæves fra 12 til 18 elever, og at der nu må være 5 års aldersforskel på eleverne i klasserne (i stedet for de tidligere 3 år).*
2. *at kommunerne som alternativ til at oprette modtagelsesklasser får mulighed for at oprette et "nyt særligt tilbud til udenlandske børn", som ikke er omfattet af folkeskoleloven.*

Det indebærer, at det skoletilbud, som tilbydes flygtningebørn, vil blive forringet betragteligt. Det vil også forringe børnenes forudsætninger for at fortsætte i det danske skolevæsen og deltage i det danske samfund generelt. Det er både til skade for flygtningebørnene selv samt de andre børn, som de senere skal undervises sammen med.

Med udgangspunkt i to-partsaftalen er der blevet udarbejdet et lovforslag (se bilag 1), som blev sendt i høring d. 21 marts med høringsfrist den 8. april 2016. Der forventes at være 1. behandling i Folketinget den 4. maj 2016.

Formålet med lovforslaget er jf. høringsmaterialet "at forbedre kommunernes mulighed for lokalt at organisere det indledende grundskoletilbud til udenlandske børn og unge i overensstemmelse med lokale prioriteringer, ønsker og behov". Lovforslaget bærer da også præg af, at det entydigt er kommunernes behov og ikke børnenes, der er i centrum.

Nedenfor gennemgås de to forslag til ændringer og deres konsekvenser for de udenlandske elevers muligheder for at blive integreret samt konsekvenserne for folkeskolen mere generelt.

Forringelse af de eksisterende tilbud

Klasseloftet i modtagelsesklasser hæves fra 12 til 15, når det vurderes at være pædagogisk forsvarligt. Det er endda muligt at hæve det til 18, hvis eleverne

overvejende har samme sproglige baggrund. Elever i en modtagelsesklasse har hidtil kun kunnet have et aldersspænd på 3 år. Det hæves nu til 5 år.

EVA-undersøgelse

Danmarks Evalueringsinstitut, EVA, gennemførte for Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling fra oktober 2015 til maj 2016 en undersøgelse af kommuners og skolars arbejde med basisundervisning for tosprogede elever med særligt fokus på modtagelsesklasser.

Undersøgelsen dokumenterer, at der allerede med de nuværende rammer er store forskelle på elevernes sproglige og faglige kompetencer. Den store forskel hænger sammen med både spredningen i elevernes alder og forskelle i elevernes skolebaggrund. Nogle elever har haft fuld skolegang i deres oprindelsesland og kan have sproglige kompetencer inden for eksempelvis engelsk, mens andre er vokset op uden fast skolegang eller har haft et afbrudt skoleforløb.

De lærere, som EVA har interviewet, fremhæver, at den faglige spredning stiller store krav til, hvordan de tilrettelægger undervisningen, og til lærerens evne til at differentiere undervisningen efter elevernes forudsætninger. Dette vil blive vanskeliggere, hvis klasseloft og aldersspænd øges.

Nyt lovforslag om særligt tilbud til udenlandske børn

Lovforslaget om at oprette en helt ny skoleform er en del af regeringens aftale om ”Bedre rammer for den kommunale integrationsindsats”. Det er da også tydeligt, at lovforslaget har fokus på den kommunale økonomi og ikke på kvaliteten af flygtningebørnenes undervisning.

Den hidtidige lovgivning og reglerne om modtagelsesklasser mv. blev udformet for at understøtte, at børn, der kommer til Danmark, får den bedst mulige start på deres skolegang. De gældende regler sikrer, at disse udsatte elever er garanteret undervisning i mindre klasser, end der ellers er i folkeskolen - og af lærere der har særlige kvalifikationer på området.

Ingen regler for kvalitet

I det nye forslag er det præciseret, at kommunerne ikke er forpligtet til at leve op til folkeskolelovens krav om klasseloft, timetal, lærerkvalifikationer mv. Lovforslaget indebærer således, at statens garantier til kvalitetsrammen for undervisningen af denne udsatte elevgruppe går fra at være højere end for undervisningen af øvrige elever til, at der ikke er fastlagte krav til rammerne.

EVA's og Rambølls undersøgelser

I den undersøgelse, som EVA gennemførte for Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling fra oktober 2015 - maj 2016, præciseres det, at lærernes uddannelse er afgørende for kvaliteten af undervisningen af flygtningebørn. I de tilfælde, hvor man på skoleniveau giver udtryk for at have få eller ingen formelle kompetencer, bliver det fremstillet som meget problematisk.

Rambøll offentliggjorde i februar 2016 et litteraturstudie, der afdækker, hvilken forskningsbaseret viden der findes om undervisning for tosprogede elever. Dette studie konkluderer ligeledes entydigt, at det er væsentligt, at de lærere, der underviser i modtagelsestilbud, er kvalificerede hertil. Det er således i strid

med al viden på området, at der nu ikke stilles krav om uddannelse til de personer, der skal stå for undervisningen af flygtningebørn. Underviserne i ”de særlige tilbud” bør derfor opfylde de samme uddannelseskra v, som de krav der gælder i folkeskolen.

Inklusion version 2.0

Flygtningebørnene skal efter højst 2 år overføres til undervisning i en almindelig klasse i folkeskolen. Det har derfor betydning for både flygtningebørnene og deres kommende klassekammerater, at de har modtaget en undervisning, der giver dem ringere muligheder for at indgå i klassefællesskabet. Det gavner hverken flygtningebørnene eller de øvrige børn i skolen, at kommunerne med henblik på kortsigtede besparelser sætter sprogligt svage elever ind i normalklasserne – og dermed laver en ”inklusionsøvelse” version 2.0.

Besparelser skader samfundsøkonomien

Den norske regering har fået foretaget en samfundsøkonomisk analyse, der viser, at udgifterne på lang sigt vil blive mangedoblet, hvis det norske samfund mislykkes med at give flygtningebørnene en god grundskoleop læring i norsk skole. Der peges i den norske analyse på risikoen for, at titusinder får mangelfuld oplæring som igen kan føre til dårligere integrering, arbejdsløshed, kriminalitet m.v.¹

Disse resultater kan direkte overføres til Danmark.

Retten til undervisning er universel og bør ikke gradbøjes

Alle børn, der bor i Danmark, har jf. grundlovens § 76 ret til undervisning i folkeskolen. I forbindelse med den seneste større flygtningestrøm til Danmark blev det i folkeskoleloven præciseret, at denne ret gjaldt alle børn, der opholdt sig i mere end 6 måneder i Danmark uanset deres nationalitet eller flygtningestatus. Det fremgår af lovforslaget, at kommunen kan henvise børn til at få opfyldt deres krav på undervisning ved det ”særlige tilbud”. Dette er ikke kun problematisk i forhold til dansk lovgivning, men også til Artikel 22 i FN’s Flygtningekonvention. Den fastslår, at flygtninge har ret til samme undervisning i grundskolen som statens egne borgere.

Det er derfor Danmarks Lærerforenings vurdering, at den grundlovssikrede ret til undervisning i folkeskolen gælder alle børn i Danmark – også flygtningebørn. Det er derfor afgørende, at det præciseres, at retten til at vælge et andet tilbud end folkeskolens er forældrenes og ikke kommunens. Det bør således sikres, at det ”særlige tilbud” er et positivt tilvalg, som forældrene til flygtningebørnene kan foretage på et oplyst grundlag.

¹ www.kortlink.dk/kvu7